

Referat fra møde med eksterne eksperter om evaluering af Litteraturvidenskab ved SDU

Dato:	13. juni 2019 kl. 10.00-14.30
Lokale:	Mødelokale Romeo
Deltagere:	
<u>Ekspert:</u>	Anne Fastrup, Litteraturvidenskab, KU Torben Ditlevsen, censorformand, AAU Michael Linde Larsen, litteraturkonsulent, Odense Hovedbibliotek
<u>Studerende:</u>	Simon Emil Stokholm Madsen
<u>Videnskabeligt personale, SDU:</u>	Adam Paulsen, Søren Frank
Mødeleder:	Lars Grassmé Binderup, prodekan for undervisning, Humaniora
Referent:	Ingelise Nielsen

Velkomst ved Prodekanen

Prodekan Lars Grassmé Binderup bød velkommen, og panelet præsenterede sig.

Prodekanen fortalte, at der er to grunde til at holde disse møder med eksterne eksperter. For det første er det lovpligtigt, da det er en del af grundlaget for institutionsakkrediteringen, at der hvert sjette år holdes et møde, hvor der inddrages eksterne eksperter. For det andet er det erfaringsmæssigt nogle gode møder, hvor censor- og aftagerperspektivet giver et frisk pust udefra.

Der vil på baggrund af mødet blive udarbejdet et notat, som vil komme til behandling i studienævnet. Notatet vil ligeledes indgå på statusmødet i forbindelse med næste uddannelsesberetning.

Præsentation/refleksion ved Studieleder

Søren Frank og Adam Paulsen orienterede om, at der netop er gennemført en større ændring af studieordningerne for Litteraturvidenskab. Der var to hovedårsager til ændringerne:

- Nøgletallene viste behov for handling
- Fagligt set trængte studieordningerne til at blive moderniseret

Nøgletallene

Nøgletal frafald

Søren Frank fortalte, at det aktuelle nøgletal for frafald på bacheloruddannelsen er, at 43% er faldet fra efter første år. Alt tyder på, at der er tale om et særligt højt frafald for optag 2017, da tallet er lavere for året både før og efter. Årsagerne kan være en kraftig forhøjelse af prisen for at pendle og et øget optag fra KU's side af studerende fra SDU efter første år. Det kan også være, at fremmedsprogskravene har været for store. Det aktuelle nøgletal for frafald på kandidatuddannelsen er til gengæld 0%, og det kan skyldes, at når først tvivlere og pendlere er faldet fra, så er de studerende mere loyale på kandidatuddannelsen.

Nøgletal studietid

Aktuelt er bachelorstuderende forsinket med 5,1 måned, hvilket måske kan skyldes fremmedsprogskravene. På kandidatuddannelsen er de studerende ikke forsinket.

Nøgletal ledighed

De seneste tal vi har for Kv4-7 er 46% for dimittender fra 2015. Vi er efterfølgende blevet bedre til at medtænke employabilitetsdimensionen i uddannelsen, men har endnu ikke tal, som kan fortælle, om det gør en forskel.

Nøgletal forskningsdækning

I seneste uddannelsesberetning fik vi et rødt nøgletal på området, da undervisningsplanlægningen var gået skævt, hvorfor der var rekvireret for få VIP til bacheloruddannelsen. Vi har en underbemandet faggruppe, men hvis vi låner litterater fra andre fagområdet, så kan det lade sig gøre at forskningsdække uddannelsen. Det fungerer, men er utilfredsstillende.

Faglige behov for modernisering af uddannelsen

Bachelorstudieordningen

Adam Paulsen orienterede om, at der på grund af fremmedsprogskravet før blev udbudt 18 timer om ugen på bacheloruddannelsen. 3-4 af disse timer indeholdt propædeutisk, ikke forskningsbaseret undervisning i fransk og tysk. De mange timer til trods kunne de studerende alligevel ikke på overbevisende facon læse litteratur på originalsprog, hvorfor det gav mening at fjerne sprogkravet og koncentrere sig om den forskningsbaserede undervisning.

Før havde vi opdelt de litterære perioder efter et klassisk nationalfilologisk princip, men i den nye studieordning har vi taget komparatismedelen alvorligt og arbejder tværnationalt i alle søjler. Der kan måske være et nationalt tyngdepunkt, men der vil altid være et tværnationalt perspektiv.

Vi har forsøgt at gøre det første semester mindre krævende, bl.a. ved kun at have et enkelt fag, hvor der gives karakter efter 7-trinsskalaen. Vi har desuden indført et fag kaldet Litteratur og aktuelle udfordringer, hvor vi vil fokusere på, hvad litteraturen kan bruges til i forhold til aktuelle temaer, og hvor udprøvningen består af formidlingsaktiviteter.

I den litteratur- og kulturhistoriske søjle havde vi før en kollokvie-baseret udprøvning, men i den nye studieordning er det mere styret, med syv foredrag i hvert semester og en multiple choice eksamen.

Desuden indføres der allerede fra 3. semester et employabilitetsperspektiv i udvalgte fag, hvor repræsentanter fra RIO deltager i undervisningen.

Kandidatstudieordningen

Den overordnede tanke for kandidatstudieordningen er, at den i første omgang tager fat, hvor bacheloruddannelsen slap – nemlig i kernefagligheden. Men derefter er den tilrettelagt til langsomt at åbne sig mod omverdenen og det arbejdsmarked, som de studerende vil møde efterfølgende.

På andet semester er der indføjet et nyt fag: Litteraturen i det udvidede felt, som blandt andet handler om litteraturens institutioner og anvendelsesmuligheder. Faget leder frem til det Projektorienterede forløb, som er obligatorisk på 3. semester. På tredje semester findes også Akademisk skriveworkshop, som skal støtte den studerende i forhold til at komme i gang med specialet. Endelig kan det nævnes, at det faglige fokus på kandidatuddannelsen er på europæisk kultur og litteratur – vi begynder med litteraturen på 1. semester og udvider så mod idéhistorie, politik og kultur på 2. semester som led i den overordnede tanke om, at faget på kandidaten skal åbne sig mod omverdenen.

Specialet ligger på fjerde semester, og vi gør meget ud af at understøtte de studerende i specialeprocessen. De skal bl.a. indgå en kontrakt med specifikke vejledningsdatoer, og vi forsøger at finde vejledere i faggruppen, da vi dermed har mere hånd i hanke med, at alle studerende får det samme tilbud om stilladsering.

Gennemgang af uddannelsernes styrker, svagheder, muligheder og trusler ved eksterne eksperter

Anne Fastrup indledte med at sige, at de tre eksterne eksperter var enige om følgende tre fokusområder:

- **Kernefaglighed**
- **Uddannelsens opbygning og pensum**
- **Forholdet mellem bachelor- og kandidatuddannelsen**

Samtidig mente alle tre, at Litteraturvidenskab på SDU var en fin uddannelse med meget store ambitioner og faglig omhyggelighed.

I det følgende gengives de vigtigste diskussioner på mødet, idet konkrete anbefalinger fra panelet er markeret med fed.

Kernefaglighed

Anne Fastrup mente, at uddannelsen i Litteraturvidenskab på SDU er præget af en klassisk litteraturvidenskabelig faglighed. Hun kaldte det for en "eastcoast-faglighed" med "Harvardprægning og mahognimøbler", hvor både Aarhus og København har mere moderne litteraturvidenskabelige uddannelser med en "westcoast-faglighed".

Litteraturvidenskab på SDU har fokus på klassisk kronologi, skoler og stilarter, genrer, poetikker og videnskabsteori. Studieordningsrevisionen har kun ændret lidt ved dette. Set i lyset af studenterpopulationen og den almindelige udvikling i verden, er **spørgsmålet til overvejelse i fagmiljøet: Hvorfor holder I fast i en så klassisk og konservativ opfattelse af den litteraturvidenskabelige faglighed?**

Søren Frank svarede, at man havde forsøgt at gøre studieordningen mindre støvet ved at indsætte de fremtalte omverdensorienterede fag. Men vi har også samtidig den holdning, at det er vores opgave at give klassisk dannelse og klæde de studerende på i forhold til den klassiske kanon. Desuden er de mindre konservative elementer måske lidt skjult i vores studieordning, og der kunne måske arbejdes lidt med sprogbugen. Vores aftagerpanel har for nyligt givet os samme feedback.

Torben Ditlevsen spurgte dernæst til, hvordan de studerende opfatter uddannelsens profil. Søren Frank pointerede, at der overordnet set er positive evalueringer, men at enkelte i fritekstkommentarerne efterspørger undervisning f.eks. i Young adult-genren. Simon Madsen gav udtryk for, at han havde indtryk af, at de studerende netop valgte uddannelsen på SDU, hvis de ønskede sig en mere klassisk uddannelse, og ikke var så interesseret i det tværmediale aspekt. Michael Linde Larsen mindede om, at der set fra et aftagerperspektiv er mere efterspørgsel efter kandidater, som ved noget om det, der er populært lige nu. Torben Ditlevsen indskød, at der ses en bredde i valg af emner, når de studerende skriver bachelorprojekt og speciale, og det viser vel, at interessen er der. Adam Paulsen svarede, at de studerende er velkomne til at vælge disse emner, men vi underviser ikke ret meget i dem. Det skyldes også, at lærergruppen for nogle år siden gennemgik et generationsskifte, hvor der blev ansat fire nye litterater. Set i lyset af den generelle underbemanding, prioriterede man dengang at ansætte folk med en klassisk profil, som kunne dække bredt.

Prodekanen indskød, at ledigheden for litterater fra SDU er markant højere end for litterater fra AU og KU. Kan det skyldes, at afstanden til arbejdsmarkedet er længere for dimittender med en klassisk profil?

Mikael Linde Larsen mente, at det ville være **nemmere at afsætte kandidater, som er trænet i at forstå og virke indenfor den kommercielle brug af litteratur, og kan arbejde med nye medietyper**. Anne Fastrup var enig i, at **brugsdimensionen med fordel kunne medtænkes i alle fag, også de historiske**.

Søren Frank fortalte, at der i de senere år blevet indført forskellige employabilitetstiltag, som især har taget timer på kandidatuddannelsen. Samtidig er overgangen fra gymnasiet til universitetet vanskeligere end tidligere, og de studerende skal hurtigere gennem uddannelsen. Set i lyset af dette, er faggruppen meget på vagt for at beskytte kernefagligheden. Mange af vores studerende vælger til gengæld tilvalget Retorik, kommunikation og formidling, som har en anvendelsesorienteret profil.

Uddannelsens opbygning og pensum

Anne Fastrup undrede sig over, at bacheloruddannelsen har så mange 5 ECTS-fag, og hun gav udtryk for, at det måtte være både dyrt og administrativt krævende. Umiddelbart mente hun også, at det i studieordningen så ud til, at SDU giver 5 ECTS for en præstation, som på KU ville udløse 15 ECTS. Hun satte spørgsmålstegn ved, om de mange eksamener gav bedre kandidater, eller om det måske stod i vejen for fordybelse? Hun kom med en klar anbefaling om, at **uddannelsen burde reducere i pensum og i antal af eksamener**.

Hvis uddannelsen samlede de faglige elementer i større blokke, ville det blive nødvendigt at integrere de analytiske, teoretiske og historiske elementer i alle fag. Det kunne måske tvinge de studerende til at aktivere deres viden, og på den måde lagre den bedre. Man kunne vende hele tilgangen på hovedet, som det er gjort på KU. Når man i forbindelse med et analyseobjekt får et behov for teori og metode, så sker der en naturlig undersøgelse af, hvordan man historisk har behandlet tekster. Fra gymnasiet er de studerende vant til at arbejde konkret problemorienteret, og det kan give modstand, hvis de på litteraturvidenskab møder en faghistorisk defineret modulopbygning.

Søren Frank svarede, at den nye studieordning visualiserer i sin opbygning, at der findes forskellige dimensioner i det videnskabelige arbejde med litteratur, men i praksis er dimensionerne blandet, hvor f.eks. en gennemgang af teori fører til metodisk praksis mv.

Anne Fastrup mente, at uddannelsen var meget ærbødig overfor traditionen, men man kunne **spørge sig selv om, hvorfor de studerende skulle vide så meget om noget, som dybest set er et overstået kapitel**.

Søren Frank svarede, at man ikke så ældre traditioner som værende noget, der er blevet overhalet af noget nyt og bedre, men opfattede processen som cirkulær. Men han medgav, **at studieordningen lagde op til en adskillelse mellem dannelsesfag og problemfag, men at de måske i praksis burde blandes mere**. Det vil vi tage med ind i vore faglige diskussion.

Afslutningsvis blev omfanget af pensum for et 5 ECTS-fag diskuteret. Søren Frank sagde, at faggruppen var meget opmærksom på, at arbejdsbelastningen for et fag svarede til ECTS-vægtningen. Diskussionen afdækkede, at pensumbyrden på SDU måske i virkeligheden ikke var meget større end på KU.

Forholdet mellem bachelor- og kandidatuddannelsen

Anne Fastrup lagde ud med at sige, at kandidatuddannelsen på Litteraturvidenskab er opbygget efter almindelig sædvane: I tager det faglige indhold fra bacheloruddannelsen og specialiserer, udvider og går i dybden – men dybest set sker der ikke noget nyt. Det er bare mere af det samme. På KU oplevede vi studentertab på vores kandidat i litteraturvidenskab, og det foranledigede, at vi tænkte nyt. Vi har nu en kandidatuddannelse, som har karakter af laboratorium, hvor der eksperimenteres med analyse og formidling. Det giver kontroltab for underviserne, men har gjort uddannelsen populær.

Vi mener, at den traditionelle måde at organisere kandidatuddannelse på fastholder den studerende i en passiv modtagerrolle. **KU's måde skubber den studerende i retning af at blive en myndig litterat, som kender sine kompetencer og kan komme ud på arbejdsmarkedet med selvtillid.** Processen kan være hård, men vi fortæller vore studerende, at de nu har lært så meget, at de selv skal gøre det, som vi før har gjort for dem. Det er vores holdning, at **den form for organisering har en indbygget employabilitetsgevinst.**

Torben Ditlevsen tilføjede, at litteraturvidenskab ikke har en professionsbevidsthed, og den udfordring er nu blevet kastet tilbage til universiteterne. Arbejdsløsheden er blevet et problem, som uddannelsen skal tage sig af. Det medfører, at vi har et dobbelt projekt for de studerende: Vi vil både danne dem til at elske kernefagligheden, og samtidig skal de blive brugbare for arbejdsmarkedet. Det kan give forvirring både for os og de studerende. Dimittendundersøgelsen viser, at studerende fra Litteraturvidenskab SDU primært kommer til at beskæftige sig med kommunikation og kulturarbejde. Det betyder, at **de efter uddannelsen har brug for at have en instrumentel beherskelse af sproget i forhold til kontekst og retskrivning.**

Prodekanen svarede til dette, at akademisk skriftlighed er et satsningsområde på Humaniora. Bachelorstuderende bliver screenet og sendt på kursus ved behov. Søren Frank tilføjede, at fagene i den nye studieordning i højere grad bliver udprøvet ved portfolioopgaver, hvor der er løbende feedback.

Michael Linde Larsen gentog det, som han også sagde ved seneste aftagerpanelmøde, nemlig at litterater næsten alle kommer ud i bredere job, og at de kommer med gode og brugbare kvalifikationer. Man skal bare **undervejs i uddannelsen huske også at træne de håndværksmæssige færdigheder f.eks. ved at gøre det muligt for de studerende at afholde events af forskellig art. Det kan ske i et frugtbart samarbejde med aftagerinstitutionerne i lokalområdet,** hvor studerende f.eks. kan lave bogforedrag, læsekredse eller skriveworkshops på bibliotekerne – eller de kan organisere en litteraturfestival til glæde for byen. Der er mange muligheder, og det kræver, at litteraturvidenskab laver relationsarbejde i forhold til Odense. Søren Frank kommenterede, at det perspektiv er til stede i faget Litteraturen i det udvidede felt og i tilvalget Kommunikation, retorik og formidling, men at det nok i højere grad kunne medtænkes, og at han håbede, at aftagerpanelets medlemmer kunne være ressourcer i den forbindelse.

I samme forbindelse havde man derefter en kort drøftelse af, at de store forskningsprojekter, hvor litteraturen bliver anvendt på forskellig måde, også med fordel kunne inddrages mere i undervisningen.

Det blev nævnt, at der på uddannelsen sikres kontakt til alumner, ved at der årligt afholdes en karrieredag. Der var enighed om, at det er et godt initiativ, men **at de vigtigste employabilitetsiltag er dem, som bygges ind undervisningen.**

Dernæst diskuterede panelet, om der skulle være mere fokus på at bevidstgøre de studerende om det karriereperspektiv, som der ligger i valget af tilvalg. De pragmatiske studerende vælger typisk tilvalget Kommunikation, retorik og formidling, mens drømmerne vælger tilvalget Skrivekunst.

Anne Fastrup fortalte, at det på KU er **muligt at vælge en toning af sin litteraturvidenskabelige uddannelse, så den giver undervisningskompetence i gymnasiet.** Der har været hårde forhandlinger med Dansk/Nordisk og ministeriet om dette, men det er nu lykkedes. Adam Paulsen kunne fortælle, at også på SDU er der studerende, som forsøger at gøre deres uddannelse brugbar for gymnasiet. Det er et område, hvor vi med fordel kan erfaringsudveksle.

Opsamling og afrunding

Afsluttende kommentarer fra de eksterne eksperter

Michael Linde Larsen mente, at litteraturvidenskab på SDU har kant og en klar identitet i forhold til Aarhus og København, og det skulle uddannelsen stå ved. Mødet her viser dog, at **der kan hentes meget**

inspiration fra de andre litteraturvidenskabelige miljøer, og han ville foreslå, at man fremover fortsatte samtalen gennem årlige møder.

Anne Fastrup opsummerede de pointer, som hun tidligere var kommet med. Hendes anbefaling var fortsat, at **uddannelsen arbejder med større fagblokke, mere integration af fagets elementer og større selvstændighed på kandidatuddannelsen.**

Torben Ditlevsen tilføjede, at et **tættere samarbejde med de lokale kulturinstitutioner også var anbefalelsesværdigt.** Han fastslog dernæst, at uddannelsen får gode evalueringer af de studerende og leverer solid forskningsbaseret undervisning. Der rapporteres desuden om fin lærerkontakt samt god kontakt til det administrative lag.

Afslutningsvis ville han dog gerne spørge ind til sammenhængen mellem læringsmål og eksamensform. Det fremgår, at **der ikke længere er mundtlige eksamener med ekstern censur, og desuden har man indført MCQ-test i et stort vidensfag.** Hvorfor?

Adam Paulsen forklarede, at uddannelsen var blevet mere bevidste om at sørge for alignment mellem undervisning og udprøvning. Den mundtlig udprøvning med ekstern censur var dog fjernet udelukkende af økonomiske årsager.

Søren Frank fortalte, at MCQ-testen skulle være en bedre måde at teste belæsthed på end den tidligere eksamensform, som var en samtale på tomandshånd mellem underviser og studerende. MCQ-testen udprøver det, som er læst som forberedelse til undervisningsgangen – først som en individuel test og dernæst som en gruppetest i de faste studiegrupper. Den individuelle test indgår med 70% i bedømmelsen. Anne Fastrup indskød, at det faktisk lød meget lovende, idet informationen på den måde bliver bundtet og sorteret for de studerende. Torben Ditlevsen sagde, at udprøvningsformen var kendt i den engelsksprogede verden, og han så meget frem til at høre om de erfaringer, som uddannelsen fik med prøveformen.

Endelig orienterede Søren Frank om portefølje-eksamensformen, som også var indført i flere fag. Ved denne eksamensform får de studerende løbende feedback, og vi håber på, at det kan styrke skriftligheden, samt give en øget bevidsthed om processen fremfor det endelige produkt.

Torben Ditlevsen takkede for svaret. Han mente, at uddannelsen havde tænkt på det meste. Til sidst gentog han **anbefalingen om, at der er fortsat fokus på, at de studerende bliver bevidste om, hvor meget de egentlig kan – både som generalister og som litterater.**

Prodekan Lars Grassmé Binderup takkede til sidst for de mange brugbare input. Han anbefalede, at man læste hinandens studieordninger og fortsatte samtalen.